

Lakialoite 52

Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Lakialoite laiksi rintamasotilas-tunnuksesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa ehdotetaan, että rintamasotilastunnus myönnettäisiin rintamasotilaille, joka on vuosien 1939—1945 sotien aikana osallistunut puolustusvoimien joukoissa varsinaisiin sotatoimiin reserviläisenä, nostomiehenä, vapaaehtoisena tai vakinaisessa palveluksessa olevana. Rintamasotilastunnuksen ovat lain mukaan oikeutettuja vuonna 1944 palvelukseen määrätty jatkosodan loppuvaiheessa rintamaolosuhteissa ja rintamaolosuhteisiin verrattavissa sotatehtävissä palvelleet veteraanit.

Rintamasotilasasetuksen (772/1969) mukaan rintamasotilastunnuksen saadakseen sotilaan on täytynyt kuulua rintamavastuujoukkoihin ja toimia sen alueella tai kuulua ilmatorjunta- ja rannikkojoukkoihin. Ilmatorjunta- ja rannikkojoukot saattoivat olla pitkän matkan päässä varsinaisesta itärintamasta. Myös linnoitusrakentajat ovat saaneet tunnuksen. Muilta samalla seudulla koulutuskeskusten kirjoissa tai komennustehtävissä palvelleilta rintamamiehiltä on tunnus eväty.

Lokakuun 1997 alussa puolustusministeriössä käydyn neuvottelun yhteydessä ministeriön korkean virkamies ilmoitti miehille, että ministeriössä tehtiin aikanaan päätös, että koulutuskeskuksissa vuonna 1944 palvelleille miehille ei tunnuksia myönnetä. Tämä suullisesti tehty päätös aiheutti syrjintää niin, että esimerkiksi vuonna 1944 palvelukseen määrätty ja nostomiehinä palvelleet miehet jaettiin tunnuksen saaviin ja toisaalta tunnusta vaille jätettäviin miehiin niin, että esimerkiksi vuonna 1944 desantti- ja karkurietsinnöissä mukana olleille ei ole tunnuksia myönnetty.

Suomen liittyttyä ihmisoikeussopimukseen vuonna 1990 on Suomi sitoutunut siihen, että se ei harjoita syrjintää. Tasa-arvovaltuutettu on kannanotossaan 2.3.1998 katsonut, että syrjintää on tapahtunut tunnusasioitten kohdalla naisten ja miesten välillä miesten vahingoksi. Saattaa olla, että syrjintää on tapahtunut muun muassa eri aselajien ja eri joukko-osastojen välillä — jopa saman osaston sisälläkin —, joten lainsä-

däntöä olisi ollut tällöin syytä muun muassa tunnusasioitten kohdalla tarkistaa.

Asetuksen (772/1969) mukaan eri aselajeihin kuuluneet miehet ovat näin ollen joutuneet tunnuksen suhteen eriarvoiseen asemaan. Näyttää myös siltä, että vuonna 1944 palvelukseen astuneiden silloisesta palveluksesta on otettu sotilaspasseihin vain henkilötiedot uuden vuosina 1946—1947 tapahtuneen palveluksen passeihin ja muihin asiakirjoihin. Näin ollen desantti- ja karkurietsiskelyt ynnä muut tunnuskelpoista palvelua tuottavat palvelukset on varsin yleisesti jätetty merkitsemättä passeihin. Tämä kävi ilmi miesten ikäluokan vuodelta 1926 keskuudessa suoritetussa kyselytutkimuksessa. Varsinaisissa rintamatehtävissäkin toimineet miehet ovat monissa tapauksissa jääneet ilman tunnusta asiakirjojen puutteellisuuden vuoksi. Tämä koskee nimenomaan sodan loppuvaiheita, jolloin vuonna 1944 palvelukseen astuneet rintamamiehet olivat mukana taisteluissa tai muutoin rintaman oloissa tehtävissä. Lakialoitteella ehdotetaan tämän vääryyden oikaisemista ja tunnuksen myöntämistä vuonna 1944 palvelukseen astuneille miehille sekä niille, jotka olivat sotatehtävissä ja ovat edelleen rintamasotilastunnusta vailla.

Eduskunnalle on aikaisemmin jätetty tästä asiasta jo kaksi lakialoitetta. Ensimmäinen lakialoite (LA 101/1995 vp) tehtiin vuonna 1994. Se raukesi kuitenkin vaalien takia. Toinen lakialoite (LA 19/1995 vp) vuodelta 1995 raukesi kuntoutuslain yhteydessä vuoden 1997 lopulla.

Eduskunta hyväksyessään kuntoutuslain edellytti, ”että hallitus selvittää edelleen mahdollisuuksia parantaa ilman rintamaveteraanitunnuksia olevien, vuosien 1939—1945 sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden henkilöiden asemaa, sekä kuntoutuksen riittävyttä ja säännöllisyyttä”.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rintamasotilastunnuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Rintamasotilaille annetaan rintamasotilastunnus sen mukaisesti kuin tässä laissa säädetään.

Rintamasotilalla tarkoitetaan sellaista henkilöä, joka on Suomen kansalaisena osallistunut tai joka nyt on Suomen kansalainen ja on osallistunut vuosien 1939—1945 sotien aikana puolustusvoimien joukoissa varsinaisiin sotatoimiin reserviläisenä, nostomiehenä, vapaaehtoisena tai vakituksessa palveluksessa olevana. Varsinaisiin sotatoimiin osallistuneeksi katsotaan henkilö, joka on todistettavasti osallistunut taisteluihin rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän joukoissa tai rintamaolosuhteisiin verrattavissa sotatoimissa. Rintamasotilaaksi katsotaan myös sotilasvammalain soveltamisalan laajentamisesta annetun lain (390/1956) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Rintamaolosuhteisiin verrattavissa tehtävissä katsotaan toimineen vuonna 1944 sotatoimiin kutsutut asevelvolliset, myös koulutuskeskuksissa palvelleet.

2 §

Rintamasotilastunnuksen antaa hakemuksesta sen sotilasläänin esikunta, jonka valvontaan hakija kuuluu tai on viimeksi kuulunut. Hakemus on tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999.

3 §

Tarkemmat määräykset rintamasotilastunnuksesta annetaan asetuksella.

4 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1998

Maija-Liisa Veteläinen /kesk
Kari Myllyniemi /kesk
Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
Raimo Vistbacka /ps
Päivi Räsänen /skl
Matti Vähänäkki /sd
Pekka Kuosmanen /kok
Janne Viitamies /sd
Tapio Karjalainen /sd
Tuula Haatainen /sd
Klaus Hellberg /sd
Tarja Kautto /sd
Markku Lehtosaari /kesk
Juha Korkeaoja /kesk
Eero Lämsä /kesk
Armas Komi /kesk
Hannu Takkula /kesk
Reijo Lindroos /sd
Pertti Virtanen /evir
Kalevi Lamminen /kok
Pekka Leppänen /vas
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Raimo Liikkanen /kesk

Annikki Koistinen /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Esa Lahtela /sd
Sakari Smeds /skl
Maija-Liisa Lindqvist /kesk
Kari Uotila /vas
Pehr Löw /r
Markku Markkula /kok
Maija Rask /sd
Matti Ryhänen /kesk
Kimmo Kiljunen /sd
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Matti Vanhanen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Veijo Puhjo /va-r
Timo Kalli /kesk
Jouko Jääskeläinen /skl
Juhani Alaranta /kesk
Aino Suhola /kesk
Markku Koski /kesk
Iivo Polvi /vas
Jorma Rantanen /sd
Ossi Korteniemi /kesk

Virpa Puisto /sd
Juha Rehula /kesk
Raimo Mähönen /sd
Seppo Kanerva /kok
Sulo Aittoniemi /kesk
Pentti Tiusanen /vas
Kyösti Karjula /kesk
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Heikki Rinne /sd
Pirkko Peltomo /sd
Suvi Lindén /kok
Raimo Tiilikainen /r
Eila Rimmi /vas
Reijo Laitinen /sd
Osmo Kurola /kok
Vuokko Rehn /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Pekka Saarnio /vas
Tauno Pehkonen /skl
Jorma Vokkolainen /vas
Anu Vehviläinen /kesk
Toimi Kankaanniemi /skl
Leena Luhtanen /sd

Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Helena Vartiainen /sd
Arja Ojala /sd
Tuija Nurmi /kok
Kari Rajamäki /sd
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Jaakko Laakso /vas
Antero Kekkonen /sd
Klaus Bremer /r
Arto Lapiolahti /sd
Juha Karpio /kok
Mikko Elo /sd

Jukka Vihriälä /kesk
Timo Järvilahti /kesk
Riitta Prusti /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Marjaana Koskinen /sd
Mikko Immonen /vas
Mauri Pekkarinen /kesk
Jorma Kukkonen /sd
Kauko Juhantalo /kesk
Oiva Savela /kok
Johannes Koskinen /sd
Kalevi Olin /sd
Timo Laaksonen /vas
Sinikka Hurskainen /sd

Matti Väistö /kesk
Johannes Leppänen /kesk
Heikki Koskinen /kok
Jari Koskinen /kok
Raimo Holopainen /sd
Tero Mölsä /kesk
Esko-Juhani Tennilä /va-r
Annika Lapintie /vas
Riitta Korhonen /kok
Asko Apukka /vas
Markku Pohjola /sd
Håkan Malm /r
Esko Helle /vas

